

**VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Skaitmeninės etikos centro
direktorei Rasai Jauniškienei
El. p. info@e-etika.lt

2026-04-	Nr. S-
į 2026-03-31	Kreipimąsi
į 2026-04-08	Kreipimąsi

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
El. p. LRVkanceliarija@lrv.lt

Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui
E. p. socrdakt@lrs.lt

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) 2026-03-31 gautas Skaitmeninės etikos centro (toliau – Centras) kreipimasis (reg. Nr. G-1158, toliau – Kreipimasis), kuriame reiškiamas susirūpinimas dėl Lietuvos mažamečių vaikų dalyvavimo socialinių tinklų platformose ir prašoma nurodyti, kokios valstybės institucijos prisiima atsakomybę dėl vaikų saugumo skaitmeninėje erdvėje. Tarnyboje 2026-04-08 gautas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos kreipimasis (reg. Nr. G-1244), kuriame prašoma pateikti atsakymus į Centro Kreipimesi nurodytus klausimus.

Tarnyba pastebi, jog vaikai ženklią dalį savo kasdienybės praleidžia virtualioje erdvėje, taip pat naudodamiesi socialiniais tinklais – „Snapchat“, „TikTok“, „Youtube“ ir pan. Vaikams socialiniai tinklai yra saviraiškos ir komunikacijos erdvė, kartu tai erdvė, kurioje slypi tam tikri pavojai. Labiausiai pažeidžiami tie vaikai, kurie neturi saugaus emocinio ryšio artimoje aplinkoje ir ieško tokio ryšio elektroninėje erdvėje.

Pažymime, jog Lietuvos Respublikos teisės aktai numato, kad vaikai iki pilnametystės ar emancipacijos yra prižiūrimi tėvų (globėjų), kurie turi įstatyminę pareigą dorai auklėti ir prižiūrėti savo vaikus. Visų pirma, vaiko atstovai pagal įstatymą privalo užtikrinti, kad vaiko veikla socialiniuose tinkluose atitiktų nustatytas taisykles ir nekeltų pavojaus vaiko saugumui, privatumui ar raidai. Vaiko atstovai pagal įstatymą turėtų nuolat domėtis savo vaikų laisvalaikiu, jų dalyvavimu socialinių tinklų veikloje ir įsitikinti, ar toks dalyvavimas nekenkia jų vaiko gerovei. Net ir vyresnių nei 13 metų vaikų dalyvavimas socialinių platformų veikloje gali pažeisti jų privatumą, daryti įtaką emocinei gerovei, kelti nerimą, dėl, pavyzdžiui, galimų patyčių, įžeidžiančių komentarų ir pan. Todėl norint užtikrinti vaikų saugumą internetinėje erdvėje, vaiko atstovams pagal įstatymą visada svarbu domėtis, su kuo vaikas

bendrauja bei ne mažiau svarbu patiems suaugusiems pažinti socialinių medijų platformas, kuriomis jų vaikas naudojasi.

Tarnyba ar jos teritorinis skyrius galėtų imtis veiksmų tokiose situacijose gavę pranešimą apie galimą konkretaus vaiko teisių pažeidimą. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – VTAPĮ) 36 str. įpareigoja Tarnybą gavus žodžiu, raštu ar bet kokiomis nuotolinio ryšio priemonėmis pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuo skubiau, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo, pradėti jį nagrinėti. Teisės aktai detaliai apibrėžia, kokius veiksmus turi atlikti vaiko teisių gynėjai, nagrinėdami gautą pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą bei atlikdami vaiko situacijos vertinimą, taip pat kokius sprendimus pagal kompetenciją gali priimti vaiko teisių gynėjai. VTAPĮ 36 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, pradėjęs nagrinėti pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą bendrauja su vaiko atstovais, susitinka su vaiku, atsižvelgęs į vaiko amžių ir brandą išklauso vaiką jam priimtiniu būdu apie galimą jo teisių pažeidimą, pagal poreikį įvertina vaiko gyvenamąją ir (ar) socialinę aplinką bei vaiko santykius su jo tėvais ar kitais vaiko atstovais pagal įstatymą. Tarnyba, atlikusi VTAPĮ 36 straipsnyje nurodytus veiksmus, vadovaujantis Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo¹ nustatyta tvarka, atlieka vaiko situacijos vertinimą, kurio metu siekiama įvertinti, kokios pagalbos reikia vaikui ir (ar) šeimai, kad būtų tinkamai užtikrinamos vaiko teisės ir geriausi jo interesai. Kiekviena situacija yra vertinama individualiai, tačiau bendras vaiko teisių gynėjų veikimo principas išlieka toks pat – vaiko interesai ir saugumas yra pagrindas, siekiant apsaugoti jį nuo neigiamų patirčių, taip pat ir grėsmių skaitmeninėje erdvėje.

Svarbu paminėti, kad Tarnybos Vaiko teisių linija teikia konsultacijas tiek vaikams, tiek suaugusiems vaiko teisių užtikrinimo klausimais, o taip pat ir dėl skaitmeninėje erdvėje patirtų vaikų pavojų bei išgyvenimų. Paminėtina, kad besikreipiantieji informuojami apie Saugesnio interneto centrą Lietuvoje, plačiau žinomą Draugiško interneto pavadinimu. Esant poreikiui, asmenys nukreipiami pagalbai (išsamus pagalbą teikiančių linijų sąrašas skelbiamas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos interneto puslapyje: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/emocine-ir-psichologine-pagalba/>), su vaiko tėvais aptariamas ir kreipimosi į teisėsaugą poreikis.

Skaitmeninėje erdvėje prasidėjęs vaikų išnaudojimas tam tikrais atvejais perauga ir į tiesioginį (kontaktinį) smurtą, kai vaikas yra sistemingai viliojamas, spaudžiamas ar manipuliuojamas susitikti realioje aplinkoje. Tokios situacijos ypač padidina vaiko pažeidžiamumą ir kelia didelę grėsmę jo fizinei, psichologinei bei emocinei gerovei. Atsižvelgiant į tai, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas ankstyvam rizikų atpažinimui, prevencijai, savalaikiam institucijų reagavimui bei vaikui pritaikytų specializuotos pagalbos priemonių užtikrinimui.

¹ Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019-12-30 įsakymu Nr. A1-803 „Dėl Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Norime atkreipti dėmesį, kad Tarnybos Specializuotos pagalbos vaikams ir šeimoms skyriuje (toliau – SPVŠS) teikiamos paslaugos ir tiems vaikams, kurie patiria seksualinį smurtą skaitmeninėje erdvėje, ir tiems, kurie nukenčia nuo kitokių seksualinio smurto formų. SPVŠS siekiama užtikrinti vaikams draugišką, namus primenančią aplinką, tikintis sumažinti neigiamą baudžiamojo proceso poveikį, apsaugoti vaiką nuo papildomų neigiamų išgyvenimų išvengti antrinės viktimizacijos bei padėti teisėsaugos institucijoms atlikti baudžiamojo proceso veiksmus. Psichologo paslaugos teikiamos ne tik vaikui, bet ir vaiko atstovams pagal įstatymą, siekiant visapusiškai padėti įveikti krizę bei įgalinti atstovus padėti nukentėjusiam vaikui. SPVŠS taip pat rengiamos rekomendacijos ilgalaikiai kompleksinei pagalbai vaikui ir jo šeimai. SPVŠS visos teikiamos paslaugos yra nemokamos.

Pažymėtina, kad Tarnyba nuo 2025 m. lapkričio 10 d. pradėjo vykdyti projektą „IŠ TYLOS – vaiko pagalbos namai“ Nr. 07-019-P0001, kuriuo pradedamos teikti tęstinės psichologinės ir psichoterapinės paslaugos seksualinį smurtą galimai patyrusiems vaikams ir jų atstovams, taip užtikrinant nemokamą profesionalią pagalbą, kuri yra būtina šios sudėtingos traumos įveikimui.

Siekiant apsaugoti vaikus nuo seksualinio smurto, itin svarbu stiprinti su vaikais dirbančių specialistų žinias apie seksualinio smurto prieš vaikus atpažinimą ir tinkamą reagavimą. SPVŠS organizuoja nemokamas kompetencijų tobulinimo veiklas specialistams:

1. Šviečiamojo pobūdžio susitikimus, pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programą „Seksualinis smurtas prieš vaikus: kaip atpažinti ir padėti?“ (programos kodas [223002774](#)), trukmė 2 akademinės valandos. Susitikimai galimi ir nuotoliniu, ir kontaktiniu būdu, Skyriaus specialistui atvykstant į mokymais suinteresuotą įstaigą.

2. Mokymus pagal [Profesinių kompetencijų centro](#) patvirtintą socialinių paslaugų srities darbuotojų kompetencijų tobulinimo programą „Seksualinis smurtas prieš vaikus: atpažinimas ir reagavimas“ (programos kodas SD202500473), trukmė 8 akademinės valandos. Mokymuose kviečiami dalyvauti ne tik socialinių paslaugų, bet ir kitų sričių specialistai, dirbantys su vaikais ir šeimomis. Mokymai vykdomi nuotoliniu ir kontaktiniu būdu, tiek SPVŠS patalpose Vilniuje, tiek atvykstant į mokymais suinteresuotą įstaigą.

Tarnyba taip pat 2026–2029 m. laikotarpiu numato įgyvendinti projektą „Specializuotos pagalbos teikimas psichotrauminius išgyvenimus patyrusiems ir (ar) rizikingo elgesio vaikams bei jų saugumo skaitmeninėje erdvėje stiprinimas“ Nr. 07-026-P-0001. Šio projekto veiklomis planuojama stiprinti vaikų saugumą skaitmeninėje erdvėje, įskaitant socialinius tinklus, organizuojant vaikams skirtas edukacijas skaitmeninės erdvės rizikų prevencijos tema ir paskaitas suaugusiesiems – tėvams, globėjams (rūpintojams), pedagogams bei su vaikais dirbantiems specialistams. Taip pat numatoma rengti duomenimis grįstas rekomendacijas skaitmeninių rizikų prevencijai ir kurti dalomąsias prevencines priemones, skirtas sąmoningam bei saugesniam vaikų elgesiui skaitmeninėje erdvėje skatinti.

Apibendrinant svarbu paminėti, kad visos priemonės, kurios padėtų apsaugoti vaikus nuo žalingo socialinių tinklų poveikio ir grėsmių yra svarstytinos, kadangi vien draudimais žalingo interneto

vartojimo problemos spręsti nepakanka, tam būtinos švietimo priemonės. Kalbant apie neigiamą socialinių tinklų poveikį vaikams ypač svarbus yra vaikų bei suaugusiųjų kritinio mąstymo ugdymas, skaitmeninio raštingumo lavinimas.

Vaiko teisių gynėjai nuolat teikia rekomendacijas tėvams, globėjams (rūpintojams) ir visai visuomenei, siekdami atkreipti dėmesį į galimas grėsmes internetinėje erdvėje. Informuojame apie patyčias, smurto apraiškas, privatumo pažeidimus, netinkamą vaiko atvaizdo naudojimą bei kitas rizikas, su kuriomis vaikai gali susidurti internete, ir pataria, kaip jų išvengti bei užtikrinti vaikų saugumą skaitmeninėje aplinkoje.

Taip pat kuriame ir viešiname vaizdo įrašus apie vaikų saugumą skaitmeninėje erdvėje. Šiuose įrašuose aptariamos aktualios temos, tokios kaip saugus elgesys internete, patyčios elektroninėje erdvėje, asmens duomenų apsauga ar grėsmės socialiniuose tinkluose. Be to, organizuojame diskusijas, šviečiamuosius renginius, pavyzdžiui, 2026 m. balandžio 29 dieną vyko forumas „Atsparumo iššūkiai medijose ir socialiniame gyvenime. Kaip apsaugoti vaikus?“, rengiame susitikimus su bendruomenėmis ir inicijuojame kitas visuomenei svarbias veiklas, skirtas didinti vaikų ir tėvų sąmoningumą bei stiprinti vaikų apsaugą.

Tikimės, kad pateikta informacija apie Tarnybos funkcijas bei veiklas, prisidedant prie vaikų saugumo skaitmeninėje erdvėje, bus naudinga. Kilus papildomų klausimų maloniai prašome kreiptis.

Direktorė

Ilma Skuodienė

Ernesta Jankauskė, tel. +370 617 08631, el. p. ernesta.jankauske@vaikoteises.lt
Vilma Paliaukienė, tel. +370 618 77520, el. p. vilma.paliaukiene@vaikoteises.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 188752021, Labdarių g. 8, LT-01120 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-05-06 Nr. S-1171
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ilma Skuodienė, Direktorius
Sertifikatas išduotas	ILMA SKUODIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-05-06 16:19:37 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-05-06 16:19:52 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E, SK ID Solutions AS EE
Sertifikato galiojimo laikas	2025-07-18 14:30:23 – 2030-07-18 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, i.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.90.4
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-05-06 16:35:46)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-05-06 16:35:46 DBSIS